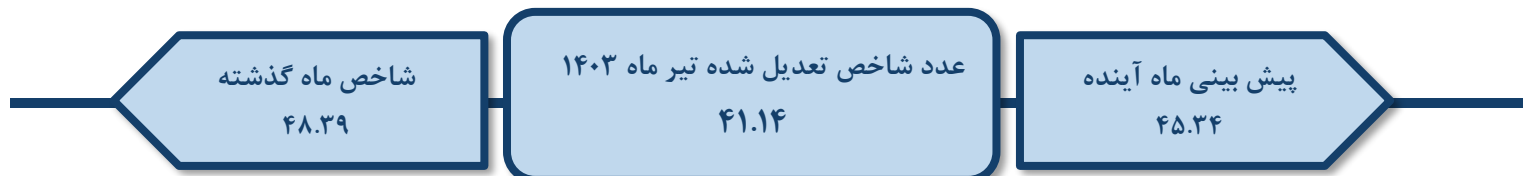

گزارش پنجاه و هشتمین دوره طرح شاخص مدیران خرید (PMI) ساختمان - تیر ماه ۱۴۰۳

معاونت پشتیبانی و برنامه ریزی اتاق تعاون ایران

معرفی طرح شامخ (شاخص مدیران خرید)

از میان شاخص‌های گوناگون اقتصادی که توسط کشورها و سازمان‌های بین‌المللی انتشار می‌یابند، شاخص (Purchasing Manager's Index) PMI که در فارسی به اختصار "شامخ" نامگذاری شده است، یکی از مهم‌ترین شاخص‌های اقتصادی است که مورد پذیرش اکثر کشورهای توسعه‌یافته قرار دارد. در حال حاضر شاخص شامخ برای حدود ۲۹۰۰۰ بنگاه بخش خصوصی در بیش از ۴۰ کشور دنیا محاسبه و منتشر می‌شود. در ایران نیز اجرای این طرح توسط اتاق بازرگانی ایران در بخش صنعت از مهرماه سال ۹۷ آغاز گردید. نتایج این شاخص که بر اساس پایش پرسشنامه‌ای به دست می‌آید، بینش آنی و تصویر سریعی از شرایط اقتصاد کلان به‌ویژه وضعیت رونق و رکود در بخش‌های ساختمان، صنعت و خدمات ارائه می‌دهد. ویژگی‌های این شاخص عبارتند از:

- داده‌های شامخ به صورت ماهانه در روزهای ابتدایی ماه و پیش از انتشار داده‌های رسمی منتشر می‌شود.
- شامخ، امکان مقایسه مستقیم بسیاری از کشورهای توسعه‌یافته و در حال توسعه از طریق تولید داده‌های استاندارد شده را فراهم می‌سازد.
- داده‌ها در شامخ بر اساس مستندات واقعی کسب‌وکارها و نه بر اساس نظرات شخصی و حدس مدیران جمع‌آوری می‌شوند.
- به‌صورت مستمر و دقیق توسط بازارهای مالی، بانک‌های مرکزی، مراکز تصمیم‌گیری اقتصادی و رسانه‌ها در جهان پیگیری می‌شود.

در طرح شامخ، از پاسخ‌دهندگان خواسته می‌شود به ۱۲ پرسش مطرح‌شده در قالب سه معیار وضعیت نسبت به ماه پیش (بهتر شده، بدتر شده و یا تغییری نکرده است)، پاسخ دهند. در صورت انتخاب گزینه بیشتر از ماه قبل: عدد ۱، گزینه بدون تغییر: عدد ۰/۵ و گزینه کمتر از ماه قبل: عدد صفر برای آن پرسش ثبت می‌شود. مجموع حاصل ضرب درصد پاسخگویان به هریک از گزینه‌ها در عدد همان گزینه، مبین عدد شامخ در آن پرسش است. در نهایت معیار سنجش این شاخص عددی بین ۰ تا ۱۰۰ است. عدد ۰ و ۱۰۰ به ترتیب به معنای آن است که ۱۰۰ درصد پاسخگویان گزینه "بدتر شده است" و "بهتر شده است" را انتخاب نموده‌اند، عدد ۵۰ نشان‌دهنده عدم تغییر وضعیت نسبت به ماه قبل، بالای ۵۰ نشانه بهبود وضعیت نسبت به ماه قبل و زیر ۵۰ به معنای بدتر شدن وضعیت نسبت به ماه قبل است.

اتاق تعاون ایران برای نخستین بار در کشور از مهرماه ۱۳۹۸ نسبت به اجرای طرح شامخ ساختمان اقدام نموده که نتیجه آن بصورت ماهانه توسط مرکز آمار اتاق تعاون ایران منتشر می‌شود. در همین راستا محاسبه شامخ ترکیبی کل اقتصاد، با همکاری سه اتاق بازرگانی، تعاون و اصناف در حال انجام است.

چکیده:

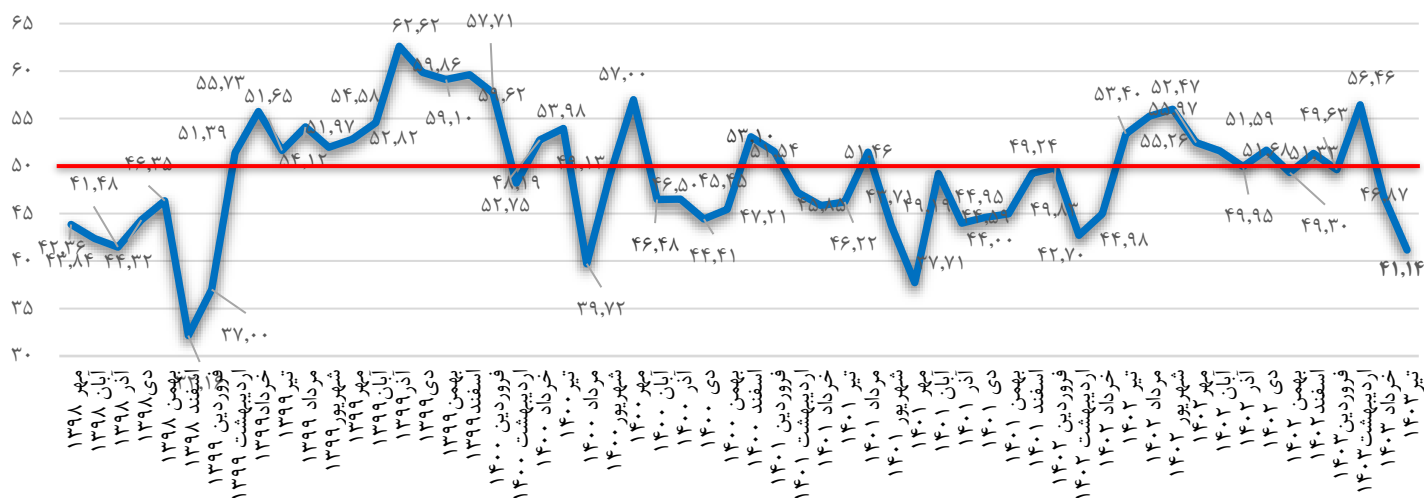
در محاسبه عدد شامخ بخش ساختمان، با توجه به اینکه پرسش اول بالاترین تاثیر را در معیار سنجش کل دارا بوده و بر اساس مطالعات صورت گرفته، رویکرد بکار رفته در محاسبه شاخص کل ساختمان برخی دیگر از کشورها نیز موید این مطلب است؛ لذا عدد شامخ کل برابر با عدد شامخ پرسش اول در نظر گرفته شده است. نتایج ذیل با نظرسنجی از مدیران عامل و یا نمایندگان آنها در شرکت های فعال ساختمانی منتخب، در تیرماه بدست آمده است.

- عدد شامخ کل در تیر ماه (تعدیل نشده فصلی) (۴۰.۳۴) در مقایسه با ماه گذشته (۵۲.۶۹) با کاهش چشمگیر همراه بوده است.
- عدد شامخ کل در تیر ماه بعد از حذف اثر فصلی (۴۱.۱۴) در مقایسه با خرداد ماه (۴۸.۳۹)، بیانگر تداوم وضعیت رکود در صنعت ساختمان می باشد.
- مولفه های "سرعت انجام و تحویل سفارش و یا فرآیند کار"، "موجودی محصول نهایی در انبار و یا کارهای معوق و ناتمام" و "قیمت خرید مواد اولیه یا وسایل مورد نیاز" پس از حذف اثر فصلی، نسبت به ماه گذشته افزایش نسبی داشته است.
- مولفه "میزان سفارشات جدید مشتریان" پس از حذف اثر فصلی، نسبت به ماه گذشته کاهش چشمگیری داشته است.
- مولفه "انتظارات در ارتباط با فعالیت های شرکت در ماه آینده" در مرداد ماه پس از حذف اثر فصلی، تداوم رکود فعالیت ها در تیرماه را پیش بینی می نماید.

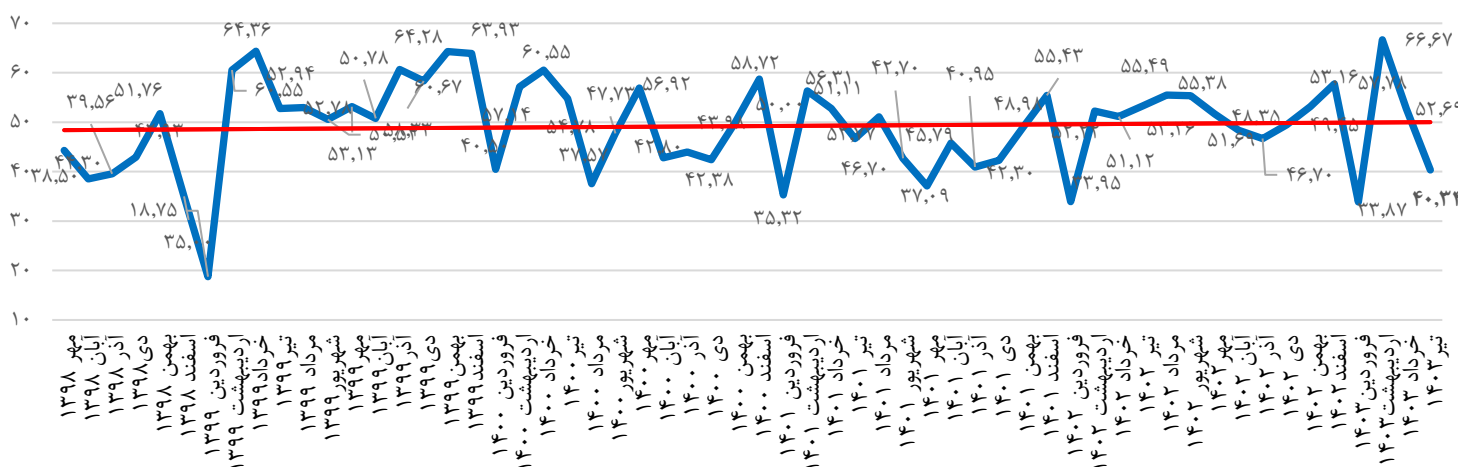
جدول ۱: مولفه های شامخ ساختمان در خرداد ماه و تیر ماه ۱۴۰۳

شخص		تعدیل فصلی نشده		تعدیل فصلی شده	
		خرداد	تیر	خرداد	تیر
شامخ کل ساختمان		۵۲.۶۹	۴۰.۳۴	۴۸.۳۹	۴۱.۱۴
میزان فعالیت های انجام شده (تولید، ارائه خدمات و...)		۵۲.۶۹	۴۰.۳۴	۴۸.۳۹	۴۱.۱۴
میزان سفارشات جدید مشتریان		۴۷.۸۵	۳۸.۶۶	۴۵.۷۵	۴۱.۴۵
سرعت انجام و تحویل سفارش و یا فرآیند کار		۵۰.۰۰	۶۲.۱۸	۴۷.۳۵	۶۱.۷۴
موجودی مواد اولیه یا لوازم خریداری شده		۴۶.۲۴	۴۳.۲۸	۴۴.۱۰	۴۳.۳۷
میزان استخدام و بکارگیری نیروی انسانی		۵۱.۰۸	۵۲.۹۴	۵۰.۹۱	۵۱.۹۲
قیمت خرید مواد اولیه یا لوازم مورد نیاز		۶۸.۸۲	۷۲.۲۷	۶۲.۰۱	۶۸.۰۷
موجودی محصول نهایی در انبار و یا کارهای معوق و ناتمام		۴۸.۳۹	۵۳.۳۶	۴۷.۳۵	۵۴.۳۴
میزان صادرات کالا یا خدمات		۴۵.۷۰	۴۴.۹۶	۴۵.۵۴	۴۵.۳۳
قیمت محصولات تولید شده (خدمات ارائه شده)		۵۸.۰۶	۵۶.۷۲	۵۰.۲۵	۵۲.۲۴
مصرف حامل های انرژی		۶۳.۴۴	۵۶.۳۰	۵۷.۴۲	۵۳.۳۲
میزان فروش کالاها و خدمات		۴۷.۳۱	۳۹.۵۰	۴۲.۹۷	۴۱.۵۰
انتظارات در ارتباط با فعالیت های شرکت در ماه آینده		۶۷.۲۰	۴۳.۷۰	۶۱.۹۰	۴۵.۳۴

روند شامخ ساختمان از مهر ماه ۱۳۹۸ تا تیر ماه ۱۴۰۳ (تعدیل شده)

روند شامخ ساختمان از مهر ماه ۱۳۹۸ تا تیر ماه ۱۴۰۳ (تعدیل نشده)

جدول ۳: عدد شامخ ترکیبی (تولید، خدمات و ساختمان)

کشورهای منتخب در دو ماه اخیر

کشور	ژوئن	جولای
استرالیا	۵۰٫۶	۵۰٫۲
اتحادیه اروپا	۵۰٫۸	۵۰٫۱
فرانسه	۴۸٫۲	۴۹٫۵
آلمان	۵۰٫۶	۴۸٫۷
ژاپن	۵۰	۵۲٫۶
انگلستان	۵۱٫۷	۵۲٫۷
آمریکا	۵۴٫۶	۵۵

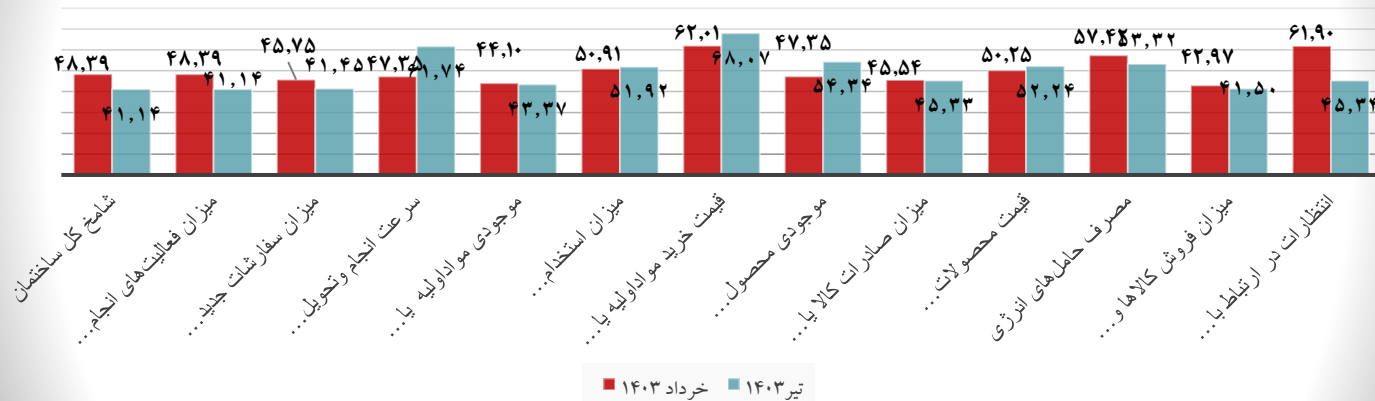
جدول ۲: عدد شامخ ساختمان کشورهای منتخب در دو ماه گذشته

کشور	مه	ژوئن
ایرلند	۴۹٫۸	۴۷٫۵
اتحادیه اروپا	۴۲٫۹	۴۱٫۸
فرانسه	۴۳٫۴	۴۱
آلمان	۳۸٫۵	۳۹٫۷
ایتالیا	۴۹	۴۶
انگلستان	۵۴٫۷	۵۲٫۲

tradingeconomics.com * در زمان تهیه ی این گزارش، نتیجه شامخ

ساختمان در کشور های ذکر شده در ماه جولای اعلام نشده است

مقایسه شاخص های شامخ در دو ماه اخیر (تعدیل شده)

اهمیت و روش تعدیل فصلی شامخ:

تعدیل فصلی یا فصل زدایی یک روش آماری برای حذف مؤلفه فصلی یک سری زمانی است و معمولاً زمانی انجام می شود که بخواهیم روند و انحرافات چرخه ای از روند یک سری زمانی را مستقل از مؤلفه های فصلی آن تحلیل کنیم. مؤلفه فصلی بخشی از یک سری زمانی است که در آن داده ها تغییرات منظم و قابل پیش بینی را که منطبق بر فواصل زمانی تقویمی منظم و دارای الگوی تکراری (مانند ماه ها یا سال مالی) است، تجربه می کنند. به عنوان مثال، میزان تقاضا در ماه اسفند به طور معمول افزایش می یابد و در ماه فروردین کاهش می یابد به عنوان یک مثال دیگر، مصرف گاز طبیعی در تابستان کمتر و در زمستان بسیار بیشتر از سایر فصول است. غیر از الگوی فصلی یک سری زمانی می تواند شامل مؤلفه های دیگری مانند روند، سیکل ها و یا جز اخلاص نیز باشد که می توان آنها را نیز توسط روشهای مربوطه از سری مورد نظر استخراج کرد.

باید توجه داشت که مؤلفه های فصلی، از نظر تئوری، هر سال در یک دوره زمانی مشابه با بزرگی مشابه اتفاق می افتند، بنابراین در هنگام ردیابی آثار یک سیاست گذاری خاص و یا بررسی رخدادهای اقتصادی بر یک سری زمانی، بهتر است مؤلفه فصلی از سری زمانی حذف شود هرچه مؤلفه فصلی در یک سری زمانی قوی تر باشد و تغییرات فصلی در آن مشهود باشد، ضرورت تعدیل فصلی آن سری زمانی خصوصاً برای تحلیل دقیق تر نتایج سیاستی بیشتر می شود. شواهد تجربی در ایران حاکی از قوی بودن اثرات فصلی در اغلب سری های زمانی متغیرهای اقتصادی است. خوشبختانه، در نتیجه استمرار تهیه شامخ و با افزایش طول دوره سری های زمانی آن، شناسایی مؤلفه فصلی این سری های زمانی ممکن شده است و بر اساس این امکان، تعدیل فصلی این سری های زمانی در دستور کار قرار گرفته است.

تحلیل شامخ بخش ساختمان ایران در تیر ماه ۱۴۰۳:

با استناد به مجموع اظهارات فعالان ساختمانی ۱۱۹ شرکت بزرگ در گروه های ساخت بنا، مهندسی عمران و فعالیت های ساخت و ساز تخصصی ساختمان نتایج زیر به ثبت رسید :

- ✓ کاهش قابل توجه عدد شاخص کل (تعدیل شده فصلی) در تیر ماه با رقم ۴۱.۱۴ در مقایسه با خرداد ماه (۴۸.۳۹)، بیانگر استمرار وضعیت رکود صنعت ساختمان است. (عدد شاخص کل پایین تر از ۵۰ است).
- ✓ افزایش چشمگیر مولفه های "موجودی محصول نهایی در انبار و یا کارهای معوق و نا تمام" و " سرعت انجام و تحویل سفارش و یا فرآیند کار" می تواند نتیجه ی کاهش مولفه " میزان سفارشات جدید مشتریان" باشد.
- ✓ افزایش مولفه " قیمت خرید مواد اولیه و لوازم مورد نیاز" برای سومین دوره پیاپی، سبب افزایش مولفه "قیمت محصولات تولیدشده(خدمات ارائه شده)" بوده است.
- ✓ ثبات نسبی مولفه "میزان استخدام و بکارگیری نیروی انسانی" حاکی از سیاست حفظ نیروی کار توسط فعالین صنعت ساختمان می باشد.
- ✓ مولفه " انتظارات در ارتباط با فعالیت های شرکت در ماه آینده" با رقم ۴۵.۳۴ رکود فعالیت های ساختمانی در مرداد ماه را پیش بینی می نماید. با توجه به کمبود نقدینگی شرکت های ساختمانی و تداوم روند صعودی قیمت مواد اولیه، بروز مشکل در تامین مواد اولیه در دوره های آتی دور از انتظار نیست. همچنین استمرار سیر نزولی مولفه "میزان سفارشات جدید مشتریان" (که در این ماه پایین ترین میزان خود طی ۲۰ دوره گذشته را به ثبت رسانده) زنگ خطری جدی برای ادامه فعالیت صنعت ساختمان محسوب می شود.

امید است شروع فعالیت دولت چهاردهم همراه با همکاری بخش غیردولتی زمینه ساز رفع موانع و رونق این صنعت در آینده باشد.

➤ کاربران، ذینفعان و محققین محترم می توانند با مراجعه به پورتال تخصصی اتاق تعاون ایران به نشانی www.icccoop.ir به نسخه الکترونیکی این گزارش دست یابند. در ضمن می توانید نظرات، پیشنهادات و

انتقادات ارزشمند خود را از طریق پست الکترونیک icc-statistics@icccoop.ir با ما در میان بگذارید.